

SLAKKENEXPLOSIE IN DE LEIDSE HORTUS BOTANICUS

door

J.P.H.M. Adema

Enkele jaren geleden heb ik een overzicht gegeven van de in Leidse Hortus Botanicus gevonden landslakken (Adema, 1996). Eén van de leukste slakjes hier vind ik zelf de Grote clausilia, *Balea biplicata*. Dit is een torenvormig slakje met een links-gewonden huisje. De soort leeft vooral in Noord-Holland, langs de grote rivieren en op nog enkele andere verspreid gelegen vindplaatsen (Gittenberger et al., 1984).

In de Hortus was deze soort tot enkele jaren geleden alleen maar te vinden op de lavablokken bij de karpervijver, waar bij vochtig weer enkele tientallen slakken rondkropen. Toen ik daar nu al weer 20 jaar geleden met een andere verzamelaar rondliep heb ik hem gevraagd om slechts enkele slakjes mee te nemen, om de populatie niet in gevaar te brengen. Bij het strooiselonderzoek in 1995 bleek de soort echter over een heel groot deel van de tuin verspreid te zijn. Ik dacht toen dat ik al die jaren niet goed gekeken had, het onderzoek uit 1995 was immers systematisch, waarbij ik van alle hoeken van de tuin strooisel had verzameld en dat thuis onder de binoculair heb uitgezocht. Daarbij kwamen nog meer verrassende vondsten te voorschijn, zoals de Blindslak, *Ceciliodes acicula*. Enkele weken geleden begon het me op te vallen dat er toch wel erg veel Grote clausilia's rondkropen. En toen het na een korte, warme periode weer begon te regenen was het helemaal spectaculair. Overal waar je keek zaten de slakjes. Op de paden verraadde het geknerp onder mijn schoenen dat ik een ware slachting aan het verrichten was. Momenteel is er geen sprake meer van enkele tientallen of honderden, maar van tienduizenden exemplaren. De soort neemt hier zonder twijfel explosief toe.

Het is een vegetariër, die vermoedelijk ook schimmels, algen en korstmossen eet, gezien de begroeiing van de rotsen waar hij op graast bij vochtig weer. Zelf heb ik waargenomen dat de slakjes graag kruipen in reeds door naaktslakken (onder anderen *Arion ater*) uitgeholde Houtknotszwammen, *Xylaria polymorpha*. Ik heb het vermoeden dat ze deze paddestoelen eten, maar het is ook mogelijk dat ze ze alleen als schuilplaats gebruiken. Voor het eerste pleit het feit dat ze er alleen te zien zijn als het vochtig weer is. In ieder geval verdwijnen de houtknotszwammen als sneeuw voor de zon, iets dat ik ook nog niet eerder heb waargenomen.

Ik vertelde dit verhaal aan Ton de Winter en die reageerde heel enthousiast dat hij bij Wageningen hetzelfde had waargenomen en dat de soort daar de Vale clausilia (*Clausilia bidentata*) vervangt, maar daar zal hij zelf voor het Cb nog een stukje over schrijven.

Vermakelijk is het overigens dat de slakjes zodra het maar weer enkele dagen droog is, zo goed weggkruipen dat slechts met moeite enkele exemplaren te zien zijn; slechts met moeite zijn ze dan te vinden onder losliggende blokken puin in de rots-tuin.

Literatuur

- Adema, Hans, 1996. Landslakken in de Leidse Hortus Botanicus. *Natura*, 93(5-6): 103-105.
Gittenberger, E., W. Backhuys & T.E.J. Ripken, 1984. De landslakken van Nederland. Bibliotheek KNNV nr. 37: 1-185, fig. 1-192, kaart 1-102.